

Glommas løp i vannområde Øyeren er en robust resipient og mottar størstedelen av vannmassene fra Hedmark og høyereliggende områder. Tilsig fra sidevassdragene påvirker tidvis vannkvaliteten i Glomma lokalt. Det er mange ulike brukerinteresser knyttet til Glomma, eksempelvis drikkevann, kraftproduksjon, friluftsliv, båtliv og fiske.

Om vassdraget

Glommadelen i vannområde Øyeren omfatter strekningen fra Fetsund til Sanngrunn i Sør-Odal. Størstedelen av vannmassene kommer fra Hedmark og høyereliggende områder, men Vormå er også en betydelig kilde. På veien ned mot Fetsund tilføres Glomma betydelige mengder vann fra sidevassdragene som tidvis påvirker vannkvaliteten. Glomma har avrenning til Nordre Øyeren naturreservat som har viktige verneinteresser, også i internasjonal sammenheng. Glomma ved Beengen i Nes kommune er vernet som dyrefredningsområde. Det er mange særegne naturtyper i området som er kategorisert som svært viktige. Blant annet er evjer og viker, mudderbanker og elveør er viktige raste- og beiteområder for et stort antall vadefugl og andre dyr. Glommavassdraget har også en spesielt rik fiskefauna, med mange arter som er særegne i norsk sammenheng. Glomma var også en viktig åre for tømmerfløtingen (til 1985), og en rekke kulturminner er fortsatt er intakt. Spesielt kjent er Fetsund lenser og de mange lensekarene i Glomma.

Bruk av vassdraget

Glomma er en viktig arena for friluftaktiviteter, eksempelvis båtliv, padling, fiske og jakt. For noen tiår tilbake ble det fisket mang en storørret i området, spesielt ved Bingsfoss. Langs Glomma er det anlagt kultur- og natursti, blant annet fra Rånåsfoss til Hammeren. Bingsfosstranda, Daskerudstranda og Sandgrunn er populære badeplasser. Glomma er drikkevannskilde for flere store vannverk, og benyttes til uttak av vann til jordvanning. Elvestrekningen benyttes også til strømproduksjon ved kraftverkene Funnefoss, Rånåsfoss og Bingsfoss. Grunnet kraftproduksjonens samfunnsnytte vil det vurderes om vassdraget skal ha tilpasset (mindre strengt) miljømål sett i forhold til vassdragsinngrepet. Glomma hadde tidligere en god edelkrepsbestand, men nåværende forekomst har trolig dødd ut grunnet krepsepest.

Utfordringer i vassdraget

Selv om Glomma er en meget stor resipient påvirkes den lokalt ved episodisk store tilførsler av næringsstoffer (spesielt fosfor), jordpartikler, organisk stoff og bakterier. Disse tilføres i størst grad ved avrenning fra dyrket mark, samt avløpsvann fra private avløpsanlegg og kommunalt avløpsnett. Dette kan lokalt føre til forringet vannmiljøtilstand for fisk, vannlevende dyr og planter og kan føre til algeoppblomstringer.

Miljøtilstandsvurdering for Glomma i vannområde Øyeren

Parameter	Tilstandsklasse
Alger	God
Bunndyr	Moderat / God*
Fosfor	Svært god
Nitrogen	Svært god
Samlet vurdering	Moderat

* Tilstand moderat ved Fetsund bru, tilstand god ved Bingsfoss

Basert på overvåkningsdata fra 2014 er den økologiske tilstanden (næringsstoffstatus) i Glomma moderat. Ved Bingsfoss er tilstanden god. Tilstandsvurderingen er noe usikker da gjeldende klassifiseringssystem ikke passer for store elver som Glomma. Miljøtilstandsvurderingen omfatter ikke effekter av reguleringen (skal vurderes - tilstand kan endres). Det er behov for å iverksette avbøtende tiltak i sidevassdragene for å bedre forholdene lokalt og sikre at tilstanden i Glomma ikke forverres, spesielt med tanke på drikkevannuttak og badevannskvalitet.

KART (www.vann-nett.no)

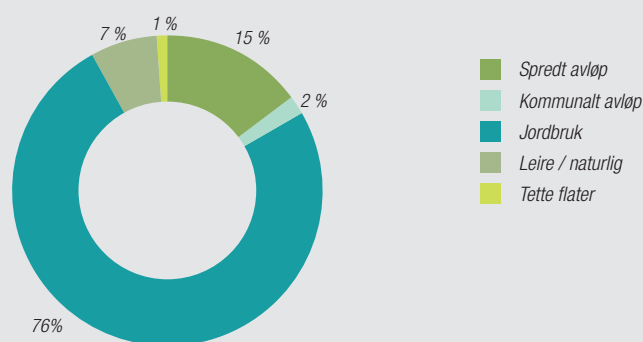

Glomma ved Fetsund. Foto: K.Moseby

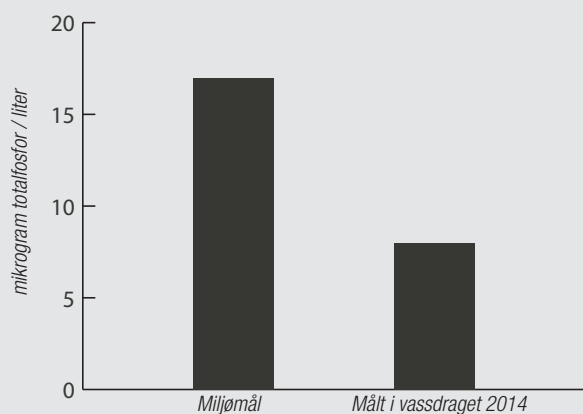
Estimerte fosforutslipp til vassdraget

Totalt mottar Glomma store mengder biologisk tilgjengelig fosfor. Ved nedbør påvirkes Glomma av avrenning fra jordbruksområder, som er den dominerende fosforkilden. I sidevassdragene til Glomma er mye av bosetningen spredt, der ca 2400 private avløpsanlegg ikke tilfredsstiller dagens renskrav. Glomma er også resipient for avløpsvann fra 6 kommunale renseanlegg og kommunalt avløpsnett (tilførsler underestimert). Avløpsvann inneholder betydelige mengder fosfor, men også andre næringsstoffer, organisk stoff og bakterier. Noe fosfor tilføres vassdraget fra jordsmonnet gjennom naturlige prosesser som avrenning fra skog, erosjon i raviner og bekkekanter og erosjon i selve elveløpet.

Utslipp av biologisk tilgjengelig fosfor 2013

Avvik fra miljømål

Vurdering av miljøtilstand og tiltaksbehov

	Avvik fra naturtilstand	Økologisk tilstand	
Miljømål oppfylt	Tilsvarende uberørt	Svært god	Ønsket tilstand
	Lite	God	
Behov for tiltak	Moderat	Moderat	Uønsket tilstand
	Betydelig	Dårlig	
	Svært stort	Svært dårlig	

Hvordan forbedre miljøtilstanden i vassdraget

Tilstanden i Glomma skal overvåkes i perioden 2015 – 2021. Kommunene jobber kontinuerlig for å redusere utslipp fra det kommunale avløps- og overvannsnett. Oppgradering av private avløpsanlegg eller tilknytning til kommunalt avløpsnett skal være gjennomført innen 2021 (kommunene har noe ulik fremdrift). Tiltak for å redusere avrenning fra dyrket mark finansieres i dag ved tilskuddsordningene «regionalt miljøprogram» (RMP) og «spesielle miljøtiltak i jordbruket» (SMIL). Eksempel på tiltak er redusert jordbearbeid-

ing, vegetasjonssoner og hydrotekniske tiltak med videre. Vannområdet vil på sikt tilby miljørådgivning til alle gårdbrukere i sidevassdragene, hvor hensikten er å bidra til økt oppslutning om målrettede miljøtiltak. I 2014 gjennomførte Norsk institutt for naturforskning en undersøkelse av fisket-rappene ved kraftverkene i Glomma. Vannområdet vil utrede om det er behov for tiltak for å bedre vandringsmulighetene for fisk.

Kontakt

- vo-øyer.no
- 69 68 16 39 eller 99 53 96 45
- Postboks 114, 2151 Årnes

Se også www.vann-nett.no
Faktarket er utgitt Mai 2015

